

УДК 37.091.33:373.5

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ КАР'ЄРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ У ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Марина Клименко,
викладач кафедри філософії і педагогіки
Національного транспортного університету

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

професійна освіта,
професійна кар'єра,
кар'єрний вибір,
кар'єрний розвиток,
кар'єрне консультування,
професійна орієнтація

Реферат.

У статті обґрунтовано педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів. У контексті особистісно-професійного становлення дані умови є складним процесом, утвореним шляхом поєднання провідних видів діяльності, комунікації та суб'єктивно-особистісного концепту «Я-фахівець». Доведено, що педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів – це спеціально створені обставини, котрі реалізуються в процесі їхньої професійної підготовки в технічних університетах, забезпечують розв'язання наукової проблеми, зумовлюючи певний вектор прогресивного розвитку навчального закладу. Теоретично обґрунтовано й експериментально апробовано педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків у технічних університетах: актуалізація уявлень про професійний успіх, формування мотиваційно-ціннісного ставлення до кар'єри, потреби в оволодінні базовими знаннями про можливості самореалізації у професійній кар'єрі; розвиток комунікативних умінь, формування здатності створювати сприятливе освітньо-розвивальне середовище для розвитку лідерських якостей, організаторських здібностей, умінь особистості; формування рефлексії досягнень; залучення студентів до прогнозування кар'єри, планування і проектування її стратегії як процесу самопізнання, самооцінки, саморозвитку і самовдосконалення, утвердження суб'єктно-діяльнісного компоненту кар'єрної компетентності. Проаналізовано особливості реалізації визначених педагогічних умов на кожному етапі процесу професійної підготовки майбутніх інженерів-механіків у технічних університетах. Перспективними залишаються: системний розгляд теоретичних і методичних основ розвитку професійної і кар'єрної компетентності, всебічного аналізу складових їхніх взаємозв'язків, визначення її ролі в житті особистості й суспільства.

Постановка проблеми. Провідним завданням вищої освіти є створення умов для особистісно-професійного становлення майбутніх фахівців, їхнього подальшого зростання у професійній діяльності. Осмислення стану професійної підготовки майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у Національному транспортному університеті, власний педагогічний досвід засвідчує, що в традиційній системі вищої технічної освіти не враховують специфіки професійного становлення таких фахівців, зокрема щодо формування в них спеціальних професійно значущих якостей для проектування траєкторії кар'єрного зростання (відповідних задатків, здібностей, соціально-фахової відповідальності, самостійності, соціальної активності, уявлень про професійний успіх, кар'єрне зростання тощо), що актуалізує проблему розвитку кар'єрної компетентностей майбутніх інженерів-механіків.

Аналіз останніх досліджень. На основі теоретичного аналізу праць із питань професійної підготовки інженерів (І. Бендера, Н. Бідюк, Н. Брюханова, І. Буцик, Л. Володарська-Зола, О. Вошецька, В. Дуганець, О. Ігнатюк, І. Каньковський, О. Коваленко,

Е. Лузік, Є. Нероба, Н. Підбуцька, О. Попова, Н. Саєнко, Л. Щербатюк та ін.) встановлено наявність численних розвідок про педагогічні умови щодо формування, становлення чи розвитку різних якостей студентів у процесі їхньої професійної підготовки. У контексті досліджуваної проблеми науково значущими є праці співробітників Інституту професійної освіти НАПН України С. Алексєєвої, Д. Закагнова, В. Лозовецької, В. Орлова, В. Радкевич та ін. Водночас з'ясовано, що дослідники часто використовують однакові методологічні підходи до виявлення педагогічних умов і певною мірою не враховують професійну специфіку досліджуваного феномену.

Метою статті є визначення сутності поняття «педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів», обґрунтування даних педагогічних умов та визначення цілей їх реалізації в технічних університетах.

Виклад основного матеріалу. Багатозначність поняття «педагогічні умови» визначається численними тлумаченнями вчених і проектує широку перспективу дослідницьких

пошуків. Так, А. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий розглядають педагогічні умови як чинники, що впливають на процес досягнення мети. Вчені диференціюють їх у межах двох груп: зовнішні (позитивні відносини викладача і студента, об'єктивність оцінки навчального процесу, місце навчання, приміщення, клімат тощо) та внутрішні (індивідуальні властивості студентів) [5]. Водночас, В. Манько педагогічні умови розглядає як взаємопов'язану сукупність внутрішніх параметрів і зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу відповідно до психолого-педагогічних критеріїв оптимальності [4]. У наукових працях педагогічні умови часто позиціонують як обставини, що сприяють прогресу чи уповільнюють динаміку навчально-виховного процесу, а також розглядають як комплекс засобів ефективного здійснення освітнього процесу [1]. Тобто поняття «педагогічні умови» дослідники здебільшого розглядають як конкретні штучно створені чинники, що регулюють навчально-виховний процес для досягнення завчасно окреслених результатів. Відтак, педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів позиціонуємо як спеціально створені обставини, що реалізуються в процесі їхньої професійної підготовки у технічних університетах, забезпечують розв'язання наукової проблеми, обумовлюючи певний вектор прогресивного розвитку навчального закладу.

Теоретичне вивчення праць щодо професійного розвитку і кар'єрного зростання засвідчує взаємозумовленість кар'єри та процесу професійної підготовки майбутніх фахівців. Більшість студентів технічних університетів усвідомлюють, що роботодавці зацікавлені в активних, ініціативних фахівцях, здатних до ефективної самопрезентації, критичного сприйняття й акумулювання знань із суміжних галузей наук і своєчасного реагування на оновлення їх змістового наповнення. Тому у процесі професійної підготовки важливо приділяти увагу формуванню в майбутніх інженерів-механіків уявлень про професійну кар'єру, базових знань і вмінь, що уможливають їхню самореалізацію у професійній кар'єрі, а також набуття навичок активної поведінки в умовах суспільства сталого розвитку.

Першою педагогічною умовою розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у процесі їхньої професійної підготовки є актуалізація уявлень про професійний успіх, формування мотиваційно-ціннісного ставлення до кар'єри та потреби в оволодінні базовими знаннями про можливості професійної самореалізації. *Мета реалізації* зазначеної умови полягає в забезпеченні цілісності формування й розвитку мотиваційно-ціннісного й когнітивно-процесуального компонентів кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у процесі професійної підготовки в технічних університетах. Пропонуємо здійснювати це шляхом оновлення змісту освіти, з урахуванням відомостей про типи, етапи, стратегії, різновиди професійної діяльності інженерів, соціальні запити й фахові вимоги до знань, умінь, навичок і професійних компетентностей. У зв'язку з цим, до змісту професійної підготовки майбутніх інженерів-механіків у технічних університетах було включено інтегрований навчальний курс варіативного циклу дисциплін (за вибором студентів) «Проектування і розвиток кар'єри інженера». Метою курсу було спрямовано на підвищення рівня кар'єрної компетентності студентів технічного університету шляхом актуалізації особистісно-значущого сенсу здобуття вищої професійної освіти, формування позитивної професійної «Я-концепції» на основі розкриття сутності, структури і змісту кар'єрної компетентності. Провідним завданням визначено формування уявлення про процес самовизначення особистості майбутнього фахівця в освітньому середовищі як початковий базовий етап професійної кар'єри. Поставлене завдання виконується відповідно до етапів формування кар'єрної компетентності засобами акцентуації уваги суб'єктів освітнього процесу на формуванні мотиваційно-ціннісного і когнітивно-процесуального компонентів кар'єрної компетентності шляхом інтеграції відомостей із психології, соціології, освітнього менеджменту та їх концентрації у змісті професійної підготовки майбутніх інженерів, критичного осмислення соціально-професійного досвіду діяльності, морфологічно-функціональних особливостей та індивідуально-особистісних якостей представників інженерних професій, аналізу реалій суспільно-економічного

розвитку та новітніх тенденцій ринкової економіки.

Другою педагогічною умовою розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у процесі професійної підготовки в технічних університетах є розвиток комунікативних умінь, формування здатності створювати сприятливе освітньо-розвивальне середовище, в якому реалізується та вдосконалюється здатність особистості розвивати лідерські якості, організаторські вміння. *Мета реалізації* означеної умови полягає в цілісності розвитку мотиваційно-ціннісного, когнітивно-процесуального, суб'єктно-діяльнісного, рефлексивно-оцінного компонентів кар'єрної компетентності на основі виявлення та вдосконалення комунікативних якостей майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів. У навчальний процес інтегруємо оволодіння професійними знаннями в галузі менеджменту, вміннями репрезентувати свої досягнення для їх оцінки експертами тощо. Виокремлюючи специфічні умови, за яких відбувається професійна підготовка і діяльність інженера-механіка, увагу акцентуємо на усвідомленні й урахуванні значущості продуктивної комунікативної взаємодії.

Цільова настанова комунікативної взаємодії полягає в осмисленні перспектив і можливостей кар'єрного зростання майбутніх фахівців на етапі становлення суспільства сталого розвитку. Спільні пошуки смислу навчання, доцільності оволодіння встановленою у ВТНЗ сукупністю професійних знань, умінь і навичок, осмислення їх значення для майбутньої кар'єри слід розглядати як специфічний процес професійного становлення майбутнього інженера, як засіб психолого-педагогічного спілкування і стимул до дії. У структурі діалогового спілкування відома українська вчена-гуманіст О. Рудницька виділяла чотири інтегральні якості: комунікативність, емпатію, креативність, рефлексію, підкреслюючи особливе значення останньої у «творенні самого себе». Саме наявність рефлексивної позиції дає змогу запобігти людській деформації, сприяє вихованню почуття міри й такту, відкриває можливість глибоко усвідомлювати проблеми, вибирати шляхи їх розв'язання, критично оцінювати й коригувати отриманні результати. Поза механізмами рефлексії неможливо

зрозуміти й пояснити суть самовдосконалення. Внутрішньо діалоговий характер рефлексії розкриває її значення як «інтеріоризованої дискусії», своєрідної форми самоспілкування людини, здатної до уявного роздвоєння власного «Я» й перетворення на уявних співрозмовників [6, с. 36-39].

Професійний розвиток сучасних робітників, техніків, інженерів, передбачає широкий технічний світогляд, здатність до оперативного реагування на будь-які зміни в технологічному процесі, спроможність передбачити наслідки цих змін, планувати свої дії, самостійно визначати найраціональніші прийоми праці. Разом із тим, у розвитку професійної і кар'єрної компетентності майбутній інженер повинен спиратися не на сукупність професійних знань і навичок, а на здатність реалізувати їх у професійній діяльності. Набуття необхідного рівня компетентності є стратегічним завданням розвитку фахівця. Відповісти на питання, як розвинути певну необхідну якість (властивість) і що необхідно для цього зробити, а також оцінити наявний потенціал розвитку даної якості, допоможе кар'єрний супервайзер (коуч, тьютор) – досвідчений наставник, експерт і професіонал в галузі оціночних технологій та кар'єрного менеджменту. У зв'язку з цим, у дослідженні враховуємо потенціал новітніх управлінських технологій, зокрема нетворкінгу, що сприяють створенню і використанню мережі корисних зв'язків і знайомств для розвитку кар'єрної компетентності випускників технічних університетів [3, с. 147].

Отже, маємо підстави констатувати, що комунікативні якості – це важливий чинник кар'єрного успіху майбутніх інженерів-механіків. Відтак, усвідомлення потреби вдосконалення комунікативних умінь, розуміння особливостей сучасних комунікацій, розвиток комунікативних якостей володіння відповідними навичками, що забезпечують ефективну комунікативну взаємодію фахівця у різних ситуаціях життєдіяльності та цивілізаційного буття, постають як важлива педагогічна умова становлення кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків. Здатність майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів до професійної комунікації конкретизується сукупністю індивідуально-

особистісних особливостей, необхідних для професійного спілкування.

Третьою педагогічною умовою розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів визначаємо формування рефлексії досягнень. Реалізація даної умови корелює з процесами цілевизначення та оцінювання, оскільки майбутнім фахівцям для успішного самоздійснення необхідно чітко знати власні цілі й орієнтуватися в них. Процес рефлексії відбувається в межах цілевизначення й оцінювання власних досягнень за певний термін (тиждень, семестр, навчальний рік тощо). У науці й практиці менеджменту управління диференціюють колективну рефлексію та рефлексію власних успіхів. У межах нашого дослідження на першому етапі експерименту використовуємо рефлексію емоційну (рефлексія мотиваційної готовності майбутніх інженерів-механіків до продуктивної взаємодії з викладачем й обговорення спроектованих стратегій кар'єрного розвитку), на завершальному етапі – творчу рефлексію, рефлексію досягнень, яка є важливою умовою кар'єрного зростання. Мета реалізації умови полягає в формуванні у майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів здатності до самодіагностики професійно значущих якостей для кар'єрного зростання, адекватності оцінювання успіху у процесі здобуття фахової освіти, об'єктивності ціннісних ставлень у досягненні творчого рівня кар'єрного розвитку.

Дослідники в галузі педагогіки і психології наголошують, що кожна людина може реалізувати себе й покладені на неї функції за умови виявлення готовності до самопізнання і самовдосконалення. Тому важливо, щоб майбутні інженери-механіки були обізнані з психолого-педагогічними відомостями про форми, способи, особливості й механізми відображення оточуючого світу в собі, внутрішньої комунікації як діалогу з самим собою, власною свідомістю і світовідчуттям, удосконалили здатність до професійної рефлексії, що інтегрує психосоціальну спрямованість інженерної діяльності, осмислені наукові відомості й усвідомлення набутого досвіду. Саме тому з-поміж базових професійних знань, умінь і навичок інженерів-механіків ми виокремлюємо такі, що піддаються рефлексії. Це

– знання, актуальні для особистісного становлення майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів і розвитку їхньої професійної кар'єри, та інформативні знання, наявність яких і сама природа їхнього функціонування у діяльності фахівця не потребують рефлексивного осмислення, а вміння і навички відрізняються ознакою автоматизованих дій, що також не становить потреби рефлексії. Наприклад, окремі знання студента ВТНЗ із основ інженерії або вміння і навички в галузі механіки. На відміну від інформативних знань, рефлексії піддають знання, наприклад, щодо розвитку індивідуально-особистісних якостей, фахових умінь, навичок спілкування в середовищі професіоналів, орієнтації в кар'єрному розвитку тощо.

У межах дослідження реалізацію третьої педагогічної умови забезпечуємо рефлексивними діями щодо планування кар'єри і проектування можливих варіантів її розвитку. Розглядаючи процес професійної освіти в контексті формування кар'єрної компетентності дослідники доводять, що вибір педагогічних технологій, спрямованих на формування цієї інтегративної якості студентів, повинен базуватися на принципах особистісно-орієнтованої освіти, де студент займає суб'єктну позицію, усвідомлює позитивну «Я-концепцію» і формує адекватну самооцінку [7, с.173.]. Професійна «Я-концепція» – один із різновидів «Я-концепції», що розглядається як набір характеристик самосприйняття, усвідомлених індивідом як таких, що відповідає вибору професії, тобто включає в себе систему уявлень людини про себе як суб'єкта професійної діяльності та як особистості, призначену для реалізації тих чи інших за змістом смислових відносин людини до професії і забезпечують його власне функціонування, саморозвиток / самореалізацію в професії. Тобто, найважливішим елементом рефлексивно-оцінного компонента в структурі професійної «Я-концепції» виступає самооцінка, оцінка особистістю себе, своїх знань, здібностей, вчинків, можливостей, досягнутих результатів своєї діяльності тощо, рівні яких можуть бути завищені, занижені або адекватні. При цьому, в структурі професійної самооцінки диференціюють самооцінку своїх професійних можливостей (результату) і самооцінку своєї

діяльності, досягнутого (потенціалу), від співвідношення яких залежить ступінь задоволення досягненнями в професійній діяльності і кар'єрі.

Формування професійно значущих якостей особистості (суб'єктної позиції, позитивної професійної «Я-концепції», адекватної самооцінки), необхідних інженеру-механіку для успіху в професійній кар'єрі можливе за умови всебічної реалізації принципів особистісно-орієнтованого підходу, що орієнтує систему професійної підготовки майбутнього інженера на використання педагогічних технологій, які розвивають потенціал особистості інженера, управлінця, лідера. Такими технологіями є процесуальні педагогічні технології, що реалізуються в наступних формах: проблемна, дослідницька (постановка проблеми, висунення і перевірка гіпотез, генерація ідей тощо), проектна діяльність; комунікативно-діалогова, дискусійна (виявлення і зіставлення точок зору, позицій, підбір і пред'явлення аргументації і тощо); ігрова, що моделює в предметно-змістовному (імітаційно-ігровому) і соціально-психологічному (рольовому) плані [2]. Проектна діяльність динамічно розвивається в усіх напрямках виробництва й управління. Без організації проектів неможливо увести роботу інженера-механіка з експлуатації машин і механізмів, розширення виробництва тощо. Проектну діяльність часто відносять до інноваційної, оскільки її результат – об'єкт із новими властивостями.

Висновок. Розвиток професійної і кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у проекції особистісно-професійного становлення є складним процесом, утвореним виконанням домінуючих видів діяльності, комунікацією й формуванням світоглядного суб'єктивного образного уявлення «Я-фахівець». Теоретично обґрунтовано й експериментально апробовано педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків у технічних університетах: актуалізація уявлень про професійний успіх, формування мотиваційно-ціннісного ставлення до кар'єри, потреби в оволодінні базовими знаннями про можливості самореалізації у професійній кар'єрі; розвиток комунікативних умінь, формування здатності створювати сприятливе освітньо-розвивальне середовище для розвитку лідерських якостей, організаторських здібностей, умінь особистості; формування рефлексії досягнень; залучення студентів до прогнозування кар'єри, планування й проектування її стратегії як процесу самопізнання, самооцінки, саморозвитку і самовдосконалення, утвердження суб'єктно-діяльнісного компоненту кар'єрної компетентності. Перспективними залишаються: системний розгляд теоретичних і методичних основ розвитку професійної і кар'єрної компетентності, всебічного аналізу складових їхніх взаємозв'язків, визначення її ролі в житті особистості й суспільства.

Література

1. Ашеро́в А. Т. Методи і моделі оцінки педагогічного впливу на розвиток пізнавальної самостійності студентів / А. Т. Ашеро́в, В. Г. Логві́ненко. Українська інженерно-педагогічна академія. – Х. : УПА, 2005. – 164 с.
2. Кларин М.В. Современная карьера / М.В. Кларин // Управление персоналом. – 1998. – №2. – С. 34-47.
3. Кови С. Правила выдающейся карьеры / Стивен Кови, Дженнифер Колосимо; пер. с англ. М. Мацковской. – Москва: Манн, Иванов и Фербер; Эксмо, 2013. – 224 с.
4. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін / В. М. Манько // Соціалізація особистості: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. – К. : Логос, 2000. – Вип. 2. – С. 153–161.
5. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання : навч. посіб. / [А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.І. Підкасистий, В.А. Козаков та ін.]. – К. : ІСДО, 1993. – 336 с.
6. Рудницька О. П. Розуміння мистецького твору в контексті ідей феноменології / О. П. Рудницька // Наукові записки Ніжин. держ. пед. ун-ту ім. М. В. Гоголя. – Ніжин, 1999. – С. 36-39.
7. Янченко И.В. Обогащение содержания профессионального образования в контексте формирования карьерной компетентности студентов / И. В. Янченко // Научное обозрение. Педагогические науки. – 2014. – № 2. – С. 173-173.

Реферат

Педагогические условия развития карьерной компетентности будущих инженеров-механиков в технических университетах

Марина Клименко,

*преподаватель кафедры философии и педагогики
Национального транспортного университета*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:
профессиональное образование, профессиональная карьера, карьерная компетентность, педагогические условия развития карьерной компетентности будущих инженеров-механиков

В статье обоснованы педагогические условия развития карьерной компетентности будущих инженеров-механиков по эксплуатации машин и механизмов. В контексте личностно-профессионального становления данные условия являются сложным процессом сочетания ведущих видов деятельности, коммуникации и субъективно-личностного концепта «Я-профессионал». Доказано, что педагогические условия развития карьерной компетентности будущих инженеров-механиков по эксплуатации машин и механизмов – это обстоятельства, которые создаются в процессе профессиональной подготовки таких специалистов в технических университетах, обеспечивают решение научной проблемы, обуславливая определенный вектор прогрессивного развития учебного заведения. Теоретически обоснованы и экспериментально апробированы педагогические условия развития карьерной компетентности будущих инженеров-механиков в технических университетах: актуализация представлений о профессиональном успехе, формирование мотивационно-ценностного отношения к карьере, потребности в овладении базовыми знаниями о возможностях самореализации в профессиональной карьере; развитие коммуникативных умений, формирования способности создавать благоприятную образовательно-развивающую среду для проявления лидерских качеств, организаторских способностей, умений личности; формирование рефлексии достижений; привлечение студентов к прогнозированию карьеры, планированию и проектированию ее стратегии как процесса самопознания, самооценки, саморазвития и самосовершенствования, утверждения субъектно-деятельностного компонента карьерной компетентности. Проанализированы особенности реализации определенных педагогических условий на каждом этапе процесса профессиональной подготовки будущих инженеров-механиков в технических университетах. Перспективными остаются: системное рассмотрение теоретических и методических основ развития профессиональной и карьерной компетентности, всестороннего анализа составляющих их взаимосвязей, определения ее роли в жизни личности и общества.

Abstract

Pedagogical conditions for the development of career competence of future mechanical engineers in technical universities

Marina Klimenko,

*Teacher of the Department of Philosophy and Pedagogy
National Transport University*

KEY WORDS:
vocational education, professional career, career competence, pedagogical conditions for development of career competence of future engineers-mechanics

The article substantiates the pedagogical conditions for the development of the career competence of future mechanical engineers in the operation of machines and mechanisms. In the context of personal and professional development, these conditions are a complex process of combining the leading activities, communication and the subjective-personal concept of "I am a professional." It is proved that the pedagogical conditions for the development of career competence of future mechanical engineers in the operation of machines and mechanisms are the circumstances that are created in the process of professional training of such specialists in technical universities, ensure the solution of the scientific problem, stipulating a certain vector of progressive development of the educational institution. The pedagogical conditions for the development of the career competence of future mechanical engineers in technical universities are theoretically grounded and experimentally tested: actualization of ideas about professional success, the formation of a motivational and value attitude to a career, the need for mastering basic knowledge about opportunities for self-fulfillment in a professional career; The development of communication skills, the formation of the ability to create a favorable educational and development environment for the manifestation of leadership qualities, organizational skills, personal skills; Formation of the reflection of achievements; Involvement of students in career forecasting, planning and designing of its strategy as a process of self-knowledge, self-evaluation, self-development and self-improvement, approval of the subject-activity component of career competence. The features of realization of certain pedagogical conditions at each stage of the process of vocational training of future engineers-mechanics in technical universities are analyzed. Perspective are: systematic consideration of the theoretical and methodological foundations for the development of professional and career competence, a comprehensive analysis of the interrelations that make up them, determining its role in the life of the individual and society.

References

1. Asherov A. T. Metody i modeli otsinky pedahohichnoho vplyvu na rozvytok piznavalnoi samostiinosti studentiv /A. T. Asherov, V. H. Lohvinenko. Ukrainska inzhenerno-pedahohichna akademiia. – Kh. : UIPA, 2005. – 164 s.
2. Klaryn M.V. Sovremennaia karera / M. V. Klaryn // Upravlenye personalom. – 1998. – № 2. – S. 34-47.
3. Kovy S. Pravylya vydaiushcheisia karery / Styven Kovy. Dzhennyfer Kolosymo; per. s anhl. M. Matskovskoi. – Moskva : Mann, Ivanov y Ferber; Eksmo, 2013. – 224 s.
4. Manko V.M. Dydaktychni umovy formuvannia u studentiv profesiino-piznavalnoho interesu do spetsialnykh dystsyplin / V. M. Manko // Sotsializatsiia osobystosti: zb. nauk. pr. Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Drahomanova. – K. : Lohos, 2000. – Vyp. 2. – S. 153-161.
5. Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv v umovakh intensyfikatsii navchannia : navch. posib. / [A. M. Aleksiiuk, A. A. Aiurzanain, P. I. Pidkasystyi, V. A. Kozakov ta in.]. – K. : ISDO, 1993. – 336 s.
6. Rudnytska O. P. Rozuminnia mystetskoho tvoriv v konteksti idei fenomenolohii / O. P. Rudnytska // Naukovi zapysky Nizhyn. derzh. ped. un-tu im. M. V. Hoholia. – Nizhyn, 1999. – S. 36-39.
7. Ianchenko Y. V. Obohashchene sodержanyia professyonalnoho obrazovanyia v kontekste formyvanyia karernoi kompetentnosti studentov / Y. V. Yanchenko // Nauchnoe obozrenye. Pedahohycheskye nauky. – 2014. – № 2. – S. 173-173.